



# Jak měly děti trávit volný čas?

**Vzdělávací cíl:** Žáci se na základě analýzy fotografie pionýrů zamýšlejí nad odrazem oficiální politiky KSČ po únoru 1948 v oblasti výchovy dětí a mládeže.

**Klíčová slova:** Československo 50. léta, propaganda, každodennost, dobové perspektivy, otevíráme otázku

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

## 1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIÍ (5 min.)

Prohlížení fotografií pomocí lupy a čtení popisů.

## 2 ANALÝZA FOTOGRAFIÍ (5 min.)

Označování a popisování postav a prvků.

Žáci mohou označit např. heslo „Učit se, učit se, učit se“, fotografie K. Gottwalda, V. I. Lenina, J. V. Stalina, znak SSSR, nástěnnou mapu SSSR, knihy a panenky ve skříní, děti s šátky.

## 3 POPIS DĚNÍ NA FOTOGRAFII (10 min.)

Odpovídání na otázku na základě předchozí analýzy: ? Co dělají děti na snímku? Žáci formulují hypotézu. Hypotézy mohou být různé.

## 4 ČETBA POPISKU A DOPLNĚNÍ ANALÝZY FOTOGRAFIE (5 min.)

Fotografie s označenými postavami a prvky je doplněna o dobový popis, který osvětluje časové a místní souvislosti. Žáci doplňují do fotografie červenou barvou nové informace.

*Pionýr – masová organizace založená roku 1949 v rámci Československého svazu mládeže, původně určená pro děti od 9 do 14 let. Nahradila starší mládežnické organizace, které byly po Únoru 1948 zakázány (např. Junák). Jejím záměrem bylo podporovat výchovu dětí v duchu oficiální politiky KSČ (kladný vztah k Sovětskému svazu a lidově demokratickému zřízení v Československu).*

## 5 INTERPRETACE (5 min.)

Žáci do textových polí odpovídají na dvě závěrečné otázky: ? Jak měly děti trávit volný čas? ? Co byste se chtěli o dětech na fotografii dozvědět?

Žáci se zamýšlejí nad oficiální představou trávení volného času dětí v 50. letech. Mohou reflektovat, že ačkoli fotografie zachycuje volnočasové aktivity dětí, celkové aranžmá snímku je v mnoha ohledech podobné škole. Mohou dojít k odpovědím, že děti se měly stát pionýry, trávit svůj volný čas v organizovaném kolektivu v dílnách a klubovnách, vzdělávat se četbou sovětských knih a časopisů atp.

Při odpovídání na druhou otázku, se mohou žáci do dětí vcítit a ptát se: „Bavilo vás to?“ Nebo chtít znát dobové realie: „Co dělali pionýři?“ Či se zamýšlet nad vznikem fotografie: „Jak dlouho vás fotograf fotil?“

**Další možnosti zapojení do výkladu:**

- a) *Cvičení může vést k zamyšlení nad politickými vlivy a zásahy do sféry volného času.*
- b) *Žáci mohou zjišťovat, jak na volný čas v 50. letech vzpomínají pamětníci (nakolik ideál vzorných pionýrů, který prezentuje fotografie, odpovídal dobové realitě).*